

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 6 an ..... 10 cor.
pe 12 an ..... 5 cor.
pe 3 luni ..... 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un nr. garsonă: prima dată 14
leai; a doua oară 12 leai; a 3-a
oară 8 b. de fiecare publicare.
Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitate
Scrieri adresate nu se primesc.

Frica de... Valahii.

(*) Bine am fi, dacă ar fi așa de tari politicește, încât o mișcare ori acțiune a noastră cu drept cuvânt să sperie pe șovinii maghiari. Din nefericire însă, nu suntem atât de tari. Ci adevărul e că spaima pe care și-o fac partidele maghiare este simplu o apucătură perversă. Guvernamentalii vor să revizuiască regulamentul dietei. În chipul acesta și-ar mai asigura domnia pe cel puțin un pătrar de veac. Cu ce să motiveze însă ținta lor — ascunsă? Cu nimic! Motive adevărate nu există. Trebuie deci inventate — *pretexte*. Cel mai bun dintre aceste pretexte este «primejdia naționalităților» în genere, și în special «primejdia valahă»... «Nu vedeți că Valahii se mișcă? Ei se prepară să intre în dietă. Chiar cu actuala lege electorală și împărțire a cercurilor electorale ei pot veni mulți?»

Vreți să le dați prilej — actualul regulament — pentru-ca să-și bată joc de parlamentarismul maghiar?»...

Așa argumentează ciracii guvernului, scriind articole peste articole despre «primejdia valahă», care are să crească și să dărime statul ungar, dacă brațele tari ale lui Tisza nu le va pune stavilă revizuiind regulamentul dietei.

Se înțelege, în țeara întregă se găsesc o mulțime de găgăuți la cari prind astfel de gogoase. Șovinii suchiați și toți câți se înfruptă din sfântul budget, cred și le place a crede în primejdia, dela a cărei înlăturare depinde situația guvernului și a partidului dominant.

Tisza — ori mai bine — partidul poreclit liberal, trebuie să stea la putere și să i-se dea toate mijloacele pentru a înlătura primejdia mare... Din câteva locuri i-s-au și trimis primului-ministru felicitări pentru că și-a pus gând să mântue patria. Ear cine este contra revizuirii regulamentului dietei, este contra înlăturării primejdiei... Mână deci țeara spre primejdie. Este, prin urmare, nici mai mult nici, mai puțin decât — *trădător*.

Presa guvernamentală nici nu întârzie să-i declare trădătorii pe Apponyi, Kossuth, Ugron, Polonyi, pe clericali și pe — Bánffy.

Ba «Magyar Szó», care s'a făcut mai șovinistă și mai calvină decât Bánffy, îl denunță pe nobilul baron, stăpânul seu de până eri alaltă-eri, că «pactează cu Valahii!»...

Sub titlul «Bánffy și Valahii» numitul ziar scrie:

«Văzându-și periclitate interesele lor separatiste, Valahii vor să vină în parlament, ca acolo, cu armele bine încercate ale obstricționismului să împiedice tendințele de maghiarizare ale corpului legislativ. Bánffy s'a informat iute, în Ardeal, despre tenden-

tele Valahilor și și-a potrivit tactica potrivit acestei stări. În art. XX dela 1848 — ajutorarea confesiunilor — i-a luat și pe Valahii, și ajungând în parlament, a grăbit să declare, în prima sa vorbire, că voiește să respecte cât mai larg libertățile lor. Astfel vrea Bánffy să-i câștige pe Valahii șovinii.

Tactica asta are deja urmări grave: în ce privește art. XX dela 1848, Tisza nu mai crede că poate să scape de a-i declara pe popii valahii antimaghiari egali cu preoții reformați. Auzim, că în consfătuirea ținută la primul-ministru, n'au trecut peste acest punct de vedere (în chestia art. XX din 1848), ceea ce are de urmare că ori se ridică și congrua popilor valahii, ori nu se ridică nici a celorlalți. Consfăturile vor mai urma, d'aceea deocamdată nu forțăm discuția. Declarăm însă că nu ne învoim nici ca popii valahii să fie ajutați, nici să se înlătore planul ajutorării preoților maghiari, ci îl vom lua pe Bánffy de scurt și-i vom cere socoteală în Dietă — în privința afacerii noastre — până ce nu va declara pe față în parlament că va rupe-o cu Valahii».

Trecem peste partea comică a discuției: Pályi cerind socoteală lui Bánffy, nașul său, căci circumcisul Pályi a fost ținut la apa botezului de Bánffy, și ne vom opri asupra fondului chestiei.

Cum adică, se pot găsi chiar între Unguri stupizi cari să creadă că între Bánffy și Români poate să se facă vreodată un pact? Ori sunt cari cred că pactul acesta există deja? Dar în Românimea întregă — se știe — nu există decât un singur Român: Munteanu dela Orăștie, care la prieteșugul cu Bánffy... S'a dovedit însă la Dobra, că Munteanu avocatul n'a găsi de cât un singur aderent; pe Munteanu croitorul, ceea ce nu e destul pentru a face lui Bánffy nici chiar un stafagiu care să dea aparența măcar că aci ori colo el are trece printre Români.

Nu, nici el, nici alt șovinist de pânura lui, n'are între Români nici o umbră de simpatie și când organul jidovesc al contelui Tisza vorbește de pactul dintre Bánffy și Valahii, simplu își bate joc de cetitorii săi.

Las că Bánffy nu credem să caute acest prieteșug: ar perde atunci simpatia alegătorilor săi din Seghedin! Dar chiar dacă ar căuta-o, ar fi primit cu refuz pe toată linia. Cine să mai creadă adică vulpoiului, care Român ar putea să degenereze până să se facă unealtă în mâinile lui Bánffy, fostul prim-ministru brutal?

Nu. Linia noastră de conduită este trasă: vom intra în luptă strînși sub stindardul nostru național și vom lupta contra tuturor acelor cari nu jură pe acest steag.

Ziarele guvernamentale să înceteze de a speria Ungurimea cu primejdia — *pactului*. Noi unealtă nu ne facem nici dacă ar

fi vorba ca prin noi să se distrugă un guvern ori partid maghiar. Căci la ce ar folosi să cadă Tisza și să vină în locul lui Apponyi ori Bánffy?!... Noi ducem lupta în contra sistemului păcătos șovinist.

Intre Unguri nu se găsesc însă bărbați politici cari să lupte contra acestei nefaste porniri, ci toți licitează pentru un sistem intolerant.

«Primejdia valahă» dacă există, apoi într'adevăr asta este: partidele maghiare nu vor mai găsi alegători români cari să se preteze jocului ori târguirii rușinoase ci, după cum s'a dovedit la Dobra, Nădlac și Pecica, Români vor lua la goană pe agenții netrebnicii ai d'feritelor partide politice maghiare, și ca un singur om se vor grupa în jurul steagului național.

Contra proiectului de lege al lui Berzeviczy. În ședința sa de Luni capitul arhidiecezan gr.-cat. din Blaj a hotărât să aștearnă guvernului un protest în contra proiectului de lege al lui Berzeviczy.

Tratatul de comerț germano-austro-ungar. Din Viena vine știrea, că ambasadorul austro-ungar la Berlin Szögyény-Marich László a sosit la Viena luând parte la desbaterile conferenței vamale. Locul negocierilor încă n'a fost stabilit; alegerea asta depinde dela informațiunile pe cari ambasadorul le va da asupra călătoriei sale la Viena. — Din Berlin se telegrafează, că ambasadorul Szögyény-Marich a conferat mai mult timp cu secretarii de stat baronul Richthofen și contele Posadowszky. Conform informațiunilor ziarului «N. Fr. Presse» guvernul german arată mare prevenire în afacerea tratatului de comerț germano-austro-ungar și că sunt mari prospecte pentru încheierea lui.

Situația în Austria. Din Praga se anunță, că în cercurile politice de acolo s'a răspândit vestea, că a fost aflat un modus vivendi prin care Cehilor tineri li-s'a oferit puțința să sisteze obstrucția pe durata sesiunii viitoare parlamentare cu privire la trecerea celor mai de urgență proiecte.

D I N D I E T A.

— Ședința dela 22 Octombrie. —

După multă trudă și așteptare ajunsă să vorbească și «voevodul» Eötvös Károly, cum i-se zice în parlament. De zile tot mereu aștepta, să sfârșească oratoriul kilometric pentru a se rosti și el asupra proiectului imblătit cu atâta predilecție de către opozanți. Nainte a vorbit Udvary și Darányi

Ferencz, ambii contra proiectului, dificultând provizorul din punct de vedere financiar și comercial. După ce gătără aceștia, privirea camerei s'a îndreptat asupra celebrului debater Eötvös, care cu neastâmpăr așteptat ultimul cuvânt al «stimatului său antevorbitor». Dar on. Casă n'a prea avut ocaziune să se delecteze în spusele lui căci de astădată și vorbirea lui era ca trasă de păr, fără nici un sistem, chiar și manifestarea opoziției era prea somnoroasă, onorînd pe orator numai din când în când cu câte o aprobare ori aplauze mai tacite. După ce i-a răspuns Hieronymi, s'a trecut la interpelări. Poporalul Szüllö Géza a întrebat pe ministrul de agricultură Tallian Béla asupra celor nepăstuiți de inundarea din jurul Mureș. Lendel Adolf, marele specialist în ale umplerii animalelor mai ales a celor antropoforme a interpelat pe ministrul cultelor Berzeviczy asupra abuzurilor dela casa fundațională publică din Buziaș. Ministrul n'a dat un răspuns meritoriu, fără a declarat numai, că deloc ce a înțeles despre aceste abuzuri, a și pornit cercetare. Cu asta s'a terminat ședința ridicându-se la 2 și $\frac{3}{4}$ d. a.

Războiul ruso-japonez.

Pe câmpul de luptă eară domnește liniște. Armata rusă se află între riul Hun și Șa, eară cea japoneză se află la o distanță de abea 2—3 klm de dânsa. Natural că între avantgarde sunt ciocnirile la ordinea zilei. Ambele armate obosite se odihnesc, până se mai reculeg. La Port-Arthur situația este aceeași: bombardări continue, atacuri, asalturi, eară rezultatul, că Japonezii mereu înaintează, eară Rușii se concentrează tot mereu spre interiorul fortăreței. Despre flota rusă din Baltica se zice că a plecat în Extremul Orient. De present se află în apropierea litoralului Angliei. Resultatul acestei întreprinderi argonautice este așteptat cu viu interes în cercuri marine.

Petersburg, 22 Oct. Conform rapoartelor din Tokio pierderile aripei stânga a Japonezilor din lupta dela Șaho sunt aproape de 5000. Rușii au fost întăriți cu 30.000 soldați. Ploile cele mari împiedecă înaintarea. La tot cazul se dă cu siguranță, că pierderile Rușilor sunt cu mult mai mari. Deși Rușii au atacat prima dată, mai târziu totuși s'a schimbat situația, devenind Japonezii agresivi.

Roma, 22 Oct. Din Petersburg se telegrafează, că Kuropatkin a telegrafat țarului asigurându-l despre împlinirea ordinelor sale cu fidelitate și supunere declarând că ori va muri, ori va învinge.

Tșifu, 22 Oct. Japonezii au luat lângă Lanzutyen șase care cu munițiuni, 53.400 arme, 5970 proiectile pentru tunuri de câmp, 78.000 cartușe, și multe săbii.

Mukden, 22 Oct. Rușii transportă zilnic prizonieri japonezi spre nord. Zilele din urmă au fost multe cadavre d'ale Japonezilor căzuți înmormântate.

Londra, 22 Oct. Dintre cele 31 forturi ale Port-Arthurului cele mai multe se află în mâinile Japonezilor. Din Tșifu se vestește, că Japonezii bombardează fără întrerupere Port-Arthurul.

Berlin 22 Oct. Veștile răspândite asupra îmbolnăvirii generalului japonez Kuroki au fost desmințite.

Tokio 22 Oct. Japonezii lasă liberi pe prizonierii ruși răniți și deveniți incapabili de luptă. D'aci înainte toți captivii ruși vulnerați vor fi puși în libertate.

Londra 22 Oct. Regele Angliei Edvard a intervenit pe lângă ambasadorul japonez din Londra asupra întrebării dacă guvernul japonez ar fi învoit la un armistițiu pe timpul de iarnă. Se crede, că acțiunea lui Edvard nu are nici un rezultat, căci este adevărat, că trupele japoneze sunt obosite,

dar nu mai puțin este adevărat și aceea că Rușii au nevoie de mai mult repaus și pentru a se întări.

Socoteli greșite.

„Die Zeit“ publică următorul articol dela un cunosător al situației din Extremul-orient:

A doua socoteală ce se întâmpină mereu este aceea că din atitudinea Japonezilor în Mandșuria s'ar putea trage concluzia că s'a produs o moleșire în conducerea războiului din partea Japonezilor și că de aceea e aproape timpul când armata japoneză va fi împinsă în defensivă. Timpul acesta fusese odată considerat în armata rusă ca sosit, atunci când Kuropatkin a făcut greșală să reocupe cu trupe insuficiente importanta trecătoare Motien pe care a apărat-o. Și atunci domnia părerea că pauza lungă a Japonezilor în continuarea operațiilor, e un semn de moliciune. Liaoyangul cu pierderile îngrozitoare cu eroizmul neîntrecut dovedit din nou de Japonezi, ar fi fost să schimbe părerea de mai sus. Aceasta nu s'a întâmplat și precum înaintea de Liaoyang, astfel și acum Rușii și amicii lor se muceau cu zor să procească Japonezilor că de data asta s'a întors foaia.

Firește că lățirea acestei păreri nu putea decât să le convină Japonezilor, căci ei puteau spera că prin aceste comandamentele superior rus va fi împins să facă pași necugetați, cari ar putea fi de cel mai mare folos pentru cauza japoneză. Cine a urmărit însă până acum războiul, acela va fi făcut descoperirea că o pauză lungă în operațiunile pe câmp deschis nu e de loc ceva nou. Criticii europeni aproape se topiau de nerăbdare, când Japonezii, după evacuarea Coreei de către Ruși, au ezitat mult la Ialu, până ce de-odată, cu o lovitură, au zădărnicit speranțele pe cari Rusia le pusese pe apărarea acestui fluviu de graniță.

Urmă apoi iarăși o pauza lungă și ni se istorisia cu un mare lux de înțelepciune militară, că Japonezii s'au retranzat dincolo de Ialu, în loc ca, după cum se așteptase în general, să se ia repede după inamic în direcția Fongvangcengului și să înainteze asupra Liaoyangului. Se credea că energia rasei galbene lăncezise și se vorbia chiar de o ofensivă, când în chip cu totul surprinzător Japonezii luară din mâinile Rușilor trecătorile cele mai importante din munți. Se făcu iarăși o pauză și cei din Petersburg traseră din nou aceeași concluzie teoretică despre paralizarea forței întreprinzătoare a Japonezilor. De data aceasta s'a crezut chiar că se poate da comandantului suprem ordinul pentru despresurarea Port-Arthurului, și comandantul sacrifică oamenii bravi luând părerea aceasta falșă ca

INUNDAREA

DE

EMIL ZOLA.

III.

„Acum ești silit să rămâi la noi peste noapte, dragă“, zise către Caspar, și cred, că în câteva ore drumurile iar vor fi libere, ce e încă posibil.

El privea la mine fără de a zice ceva, apoi își întoarse privirea plină, înfricată spre mireasă, se uită la ea neclintit și deveni alb ca ceara.

Era cam pe la 8 și $\frac{1}{2}$. Afară era încă ziuă, o lumină palidă se revărsa de pe cerul îngălbenit producând întristare adâncă.

Fetele aduseseră două lampe: lasai să le aprindă, cugetând, că lumina lor va răspândi cătăva voie bună în odaia unde ne refugiasem. Tușa Agata adusesese și o masă în odăe și ne îndemna să începem ceva joc, la care să iee parte și fetele. Biata femeie, care se uita la mine, căuta să mai distragă pe copii. Rîdea și povestea, flecărea, anume ca să poată mai cu ușurință învinge frica, ce o cuprindea. Nu se lăsă până nu începurăm jocul. Cu putere amicală sili pe Amanda, Veronica și Maria să șează la masă. Ea însăși luă cărțile în mână, le împărți, și se arătă ca și când e în element și se joacă cu cea mai mare pasiune. Trântia cărțile de masă, vorbea tare și gesticula așa cu foc, că mai că amuția murmurul apei. Fetele însă nu le puteai distra. Ele stăteau palide, cu mâinile tremurânde, cu ochii ațânți aspru către fereastră. Una din ele se întoarse către

mine și întrebă cu jumătate gura: „Bunicule, mai crește apa încă?“

Da, apa creștea, creștea cu o iuteală neputusă.

Eu însă o luai ca gluma și zimbînd zisei: Nu, nu, copil nu e nici o primejdie jucați-vă numai liniștit mai departe.

Nici când nu-mi am fost așa greu la inimă, nu a fost așa cuprins de frică ca acum. Barbații ne puserăm la fereastră ca să astupăm priveliștea dinaintea femeilor. Ne așezarăm cu spatele către fereastră și încercam să zimbim. Odaia era așa de tăcută, lampile aruncau lumina lor pe masă, și îmi aminteam serile de iarnă, când la aceeaș masă ședeam cu întreaga familie. Era aceeaș pace, aceeaș simpatie, ce ne euprindea pe toți. Dar pe când înlăuntru vedeam numai pacea, la spatele mele auziam mugetul înăbușit al elementului, care creștea din ce în ce tot mai mult.

„Luis“ îmi șopti frate-meu Petru „apa e dela fereastră cam 3 metri de departe, eu cred că tot ar fi bine să le spunem și lor“.

Il făcu să tacă, strângându-l de mână. În zădar că nu mai era cu puțință să mai ascundem pericolul dinaintea lor. În grajduri vitele s'au prăpădit. Se auzia până la noi mugetul și behăietul ciurdei înfricate, caii nechezau ca în primejdie de moarte.

„Doamne, Dumnezeu meu!“ strigă Amanda sărînd în sus și cu amândouă mâinile se prindea de tample și trâmura, ca și cuprinsă de friguri.

Toți se sculară și nu-i mai puteam opri, să nu se ducă la fereastră. Acolo stătura deodată; mute, cu părul vălvoi de îngrozire. Se desamăgiseră. Pe apa nomoloasă era o palidă zare, cerul era ca

o pânză surie, întinsă pe pământ. În depărte se ridicau aburii cenușii, norii se slobozeau în jos, și era ca și când această seară fioroasă va să se stîngă în o noapte de moarte. Nici un glas de om nu se auzea, numai vecinul și monotonul murmur, peste apele umflate și răcnetul, nechezatul sfășietor al vitelor.

„Doamne, Dumnezeu meu!“ să jeluiu femeile în tăcere, ca și cum s'ar fi temut să vorbească mai tare. O pocnitură grozavă le închisă graiul de tot.

Vitele au spart ușile grajdurilor. Valurile galbue le innecau. Oile, fură răpitate de curent, învîrtindu-le ca pe niște tufe veștejite. Vacile și caii se luptau și se sbăteau prin apă, dar perzând solul, fură răpitate. Calul cel mare, suru, se apăra desnădăjduit, nu voia să moară, se ridica în două picioare, și lungind din grumaz sforăia turbat, dar virtelul turbat îl duse și pe dânsul și văzurăm, cum se opune și cum în sfîrșit totuși fu repus.

Acum începurăm să strigăm. Nu puteam face alta, trebea să strigăm! Și întinzînd mâinile spre dobitoacele sărmene isbucnirăm în plâns amar. Lacrimile pe cari le reținusem atîta timp, ne podidiră și suspinam și strigam fără întrerupere.

Da, aceasta era o crimă! Recolta nimicită vitele innecate, toată avuția era în scurtă vreme distrusă. D-zeu a fost nedrept, noi nu i-am făcut nimic și el ne ia totul!

Eu îmi ridicasem punii amenințînd spre orizont. Vorbeam de revista noastră de după amezii, despre viile, pământurile, livezile noastre, cari erau așa de mult promițătoare. Și toate acestea n'au fost alta decât o mineiună? Norocul a min-

proprie a sa sau neopunându-i-se destul de energic.

Chiar și de aci înainte Japonezii nu arătară nici o grabă în continuarea ofensivei și în cartierul general rus se trăgea cu o încăpăținare adevărat rusească aceeași concluzie falsă, până ce deodată urmă atacul Japonezilor asupra Liaoyangului, punând capăt visurilor de ofensivă ale Rușilor. Acum avem aceeași scenă. Dintr'o greșală datorită fără indoială lui Oyama, Kuropatkin a izbutit să scape cu armata sa din Liaoyang, și Japonezii când văzură că o urmărire din spre sud nu mai poate schimba nimic în cele petrecute acolo, se lasară iarăși într'o inacțiune aparentă așa de neînțeleasă de Ruși, cu rezultatul că în cartierul general rus crescui mai mult cu ori-când speranța că acum inimumul e istovit. Lupta ucigătoare dela Iantai a pus sfârșit sângeros acestei socoteți false a Rușilor.

Cum se explică atitudinea Japonezilor, care nu corespunde concepțiilor noastre asupra exploatarei victoriilor și asupra urmăririi inimumului bătut?

Japonezul e silit să procedeze altminterlea decum ar proceda comandantul european, și ei a făcut aceasta dela început. De ce e silit la aceasta? In primul rând e vorba de un războiu care hotărăște de existența Japonia ca mare putere. Nu e un război pe care Japonia să-l poată pierde, fără a pierde altceva decât numai influența ei asupra Coreei. Dar acum e în joc comerțul Japoniei cu China, prestigiul întregii rase galbene. Dacă Japonia e învinsă, atunci Rusia va deveni putere dominantă în Asia, și marea masă galbenă ce populează continentul Asiei se va lăsa a fi întrebuițată de către Rușii biruitori ca armă împotriva întregii lumi, cum de mai multe veacuri și-a permis această dinastie mandciură. Nu e aci locul a arăta ce consecințe grozave ar avea o victorie a Rusiei pentru Europa întreagă, dar socot că chiar și politicienii agiamii vor înțelege că pericolul moscovit ce ar rezulta din aceasta ar fi cu mult mai serios decât așa zisul pericol galben.

Japonia nu se lasă însă a fi nimicită și fiindcă a recunoscut că numai victoria deplină îi aduce mântuirea, are toate motivele să poarte cu cea mai mare precauțiune războiul în Mandciuria. Din această cauză nu face nici un pas până nu e cu totul sigură de succes. Ea ține seamă de ori-ce amănunt și mai bine lasă să-l scape o ocazie ce pare favorabilă pentru a da o lovitură, decât să dea o lovitură ce ar putea să nu reușească. Așa judecă ofițerii japonezi și guvernul japonez și dacă judecă așa sunt cu atât mai de laudat căci de altfel temperamentul Japonezului, cum a dovedit armata în luptă și cum se vede și din nerăbdarea poporului din capitala japoneză, merge până la fanatism. Dar ofițerii

japonezi știu să înfrâne acest fanatism și să-l descătușeze acolo unde vreau ei și unde poate aduce un folos real...

Apoi Japonezul nu face nici un pas până când cadrele nu sunt completate din nou și fiecare cartuș golit, înlocuit cu unul plin. Numai atunci comandantul japonez crede că poate socoti exact forțele de care dispune și de ce poate face. Cine judecă așa, natural că procedează cu prudență în războiu.

Dar mai sunt și alte motive cari fac pe Japonezi să procedeze astfel. Japonezii pot face foarte mari eforturi corporale, dar după cele mai extreme încordări trupesti și sufletești au nevoie de o liniște relativ lungă, dacă nu voesc să se prăpădească repede. De sigur că după Liaoyang trupele japoneze ar fi dat imediat cu mare însuflețire o luptă la Mukden, dar atunci cu siguranță tot atât de pozitivă, armata japoneză ar fi pierdut în urmă de boale mulți oameni, pe cari, în urma unui repaos la timp îi posedă ca material prețios.

Boala beriberi, această epidemie cu care armatele japoneze totdeauna au să se lupte, va face totuși destule victime, și pentru combaterea ei nu servește curajul și avântul ce caracterizează așa de mult pe Japonezi, ci numai tratamentul rațional al trupelor. Carnea proaspătă — imi zicea în campania contra boxerilor un medic militar japonez — este cea mai bună doctorie și de aceea un comandant care voeste să-și mențină sănătoasă armata, e avizat la transporturi grele, cari trebuie considerate ca mijloace de luptă și de succes, tot atât de mult ca și puștile, săbiile și munițiile de tot felul... De aceea așteptarea terminării liniei ferate japoneze până la Liaoyang era pentru armata japoneză mai importantă decât o nouă victorie, poate mai ușor de dobândit, la Mukden, — după cum ultimele evenimente au arătat destul de clar...

In sfârșit, idea fundamentală a armatei japoneze e ofensiva, dar ea este o ofensivă precaută și cumpănită, care de sigur va ști și în viitor să profite minunat de ori-ce ofensivă necugetată a Rușilor, dupăcum a dovedit la Iantai.

Din străinătate.

Expedițiunea engleză în Africa centrală.

Din Cairo se depeșează, că sub conducerea oficerilor englezi va fi organizată o expediție de 2000 Sudanezi, care ar avea de scop să pătrundă în Africa interioară locuită de tribul niamniam. Teritoriul acesta de fapt este sub dominațiune engleză, dar

locuitorii sunt independenți. Acest trib dispune de 25.000 luptători, cari la tot cazul nu vor primi tocmai bine expediția proiectată de Englezi.

Cătră On. abonați!

Rugăm pe on. noștri abonați să binevoiască a ne trimite costul abonamentului cel mult pînă în 25 Oct. st. n. altfel li-se va sista trimiterea foii.

Administrațiunea „TRIBUNEI“.

Convocare.

Despărțământul protopopesc Buteni al reun. inv. rom. dela școalele populare confesionale ortodoxe din prot aradan I-VII își va țineă proxima adunare Lună în 25 Octombrie / Nov. a. c. în comuna B-Sebiș, la care toți membrii despărțământului și alți spriginitori ai învățământului sunt poștiți a participa.

PROGRAMA:

1. Dimineața la 8 ore asistare la chemarea Duhului sfânt.
2. Azistare la prelegerile învățătorului Patriciu Covaciu.
3. Cuvântul de deschidere.
4. Constatarea membrilor prezenți.
5. Reflexiuni asupra prelegerilor.
6. Executarea concluzelor adunării generale.
7. „Învățătorul poporal“ disertațiune de Ioan Borlea inv. în Ciued.
8. „Necesitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului“, disertațiune de Ioan Roșu inv. în Buteni.
9. Tractarea bucaței de cetire „Moșul și nepotul“ prelegere practică de Constanța Muntean inv. în Buteni.
10. Discuțiuni asupra chestiunei bibliotecilor școlare.
11. Propunerii și interpelări.
12. Fixarea proximei ședințe.
13. Autenticarea protocolului.
14. Incheiere.

Bodești, 7/20 Octombrie 1904.

Nicolau Boscaiu,
președinte.

Cornel Novac,
secretar.

țit și soarele ne-a înșelat, pe cum apunea de lin și încet în veselia cea mai mare a sării!

Apa creștea văzând cu ochii. Petre, care era la toate atent, imi strigă: „Să luăm scara, apa e deja la fereastră“.

Această avertisare ne scoase din desperarea crudă ce ne cuprinsese.

Imi venii în fire, și dând din umeri zisei cu ton liniștitor cătră ai mei: „Nu avem să suferim dureri după avere; până când suntem la olaltă, până atunci nu suntem nenorociți, și ceea ce am pierdut, prin muncă și cu ajutorul lui Dumnezeu iarăși vom putea-o agonisi“.

Da tată, ai dreptate, zise feciorul Iacob, întorcându-se vioul cătră mine, „zidurile sunt tari, acoperișul casei va putea suporta greutatea noastră“.

Nu ne rămăsese alt loc de scăpare. Apa se înălța din ce în ce pe treptele scării cu un ton simetric pocnitor și ajunsese deja până la uscior. Ne suirăm în podul casei, și ținându-ne unul de altul, cuprinși de sentimentul instinctiv, ce simte omul în primejdie, ca să nu se despartă de olaltă, Ciprian însă deodată perise. Il strigai și el apăru din odaia vecină cu fața nimită.

Și pe când eu observasem că cele două servitoare lipsesc și voiam să le aștept, Ciprian imi șopti mereu la ureche. Inzadar îți este așteptarea, ele deja au murit, șopronul de sub camera lor s'a surpat.

Sărmanele fete, voiau să mântuiască mult-puținul ce și-l strinseseră în ladă. Apoi imi șopti mai departe, că el numai așa a putut scăpa că s'a folosit de-o scară, pe care o așezare ca pe un pod, ca să ajungă la șopron.

Il rugai, ca naintea celorlalți să nu mai spuie nimic.

Fiorii reci mă cuprinseseră. Moartea a poposit la noi în casă.

Suindu-ne în pod, nu ne mai cugetaserăm să stingem lămpile, cărțile de joc încă au rămas pe masă și apa era deja de o urmă în odaie.

3.

Coperișul era spațios din norocire, pieziș numai puțin. Ajunserăm pe el prin o fereastră de liliac, peste care era o platformă. Aici ne refugiaserăm. Femeile se puseră jos, noi, bărbații, merserăm spre orientare până la cele două urloae mari, mari, cari se ridicau la ambele capete ale coperișului. Eu mă proptii de ferestruica prin care ne furișaserăm, și priviam în toate părțile.

„Ajutorul nu va întirzia, copiilor“, zisei cu ton increzător. Locuitorii din Saintin au luntre, și ei desigur o să vină pentru a ne salva din acest pericol. Privii! nu cumva e acolo o zare de lampă pe apă?“

Nu response nimenea. Petre înconștient de ceea-ce face, își aprinsese lula, și trăgea așa de tare, că pozeia capacul lulei. Iacob și Ciprian priviau în depărtare posomorîți, pe când Caspar umbla roată pe coperiș ca și când ar fi căutat un refugiu. La picioarele noastre stăteau femeile lângă olaltă, mute înfiorându-se, își acopereau fața cu mâinile pentru a nu vedeă nimic. Într'aceea Roza își ridică capul, privi în jur și întrebă: „Unde sunt servitoarele? De ce nu viu și ele sus!“

Nu răspunsei. Ea își reluă întrebarea, și privindu-mă în ochi, întrebă înco'dată.

Eu întorsei capul, ca să nu fiu silit să mintesc. Și groaza morții, care mă cuprinsese nainte, cuprinsese acum, și pe femeile noastre, pe fetele noastre iubite. Pricipeau acum și ele totul.

Maria se ridică, oftă adânc, și apoi căzu jos plângând cu hohot. Amanda, care își ținea copilașii, îi astupa cu rochia, ca și când ar fi voit să-i apere, să-i ascundă dinaintea primejdiei. Veronica stătea cu fața acopertă și nu se mișca.

Și tușa Agatha își perdue cumpătul, deveni palidă ca moartea, în continuu își făcea cruce, rostind într'una „Tatăl nostru“ și spectacolul în jurul nostru era la culme.

Noaptea intrase cu totul, dar își ținea limpezimea unei nopți de vară.

Cerul, fără lună era preșerat de stele și era de culoare vinată, umplea totul cu o ceață albastră. Și sub această plăcută strălucire a cerului îngrozitoare mare de apă se întindea lin și lucitoare ca și când ar fi respândit o lumină proprie ca și când în fie-care val ar licări mititele flacări.

Pământ nu mai puteai vedeă, întreg șesul era inundat. Pe un moment, uitându-mă în picioare, uitai și de pericol, și imi reamintii marea, pe care o văzusem la Marseille, și care stîrnise atunci mirare în mine.

Apa creștea din ce în ce tot mai sus, se auzi în tăcere vocea lui Petre. Mai ținea pipa în gură care deja de mult se stinsese.

(Va urma).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Octombrie 1904.

— **Patriarhul din Constantinopol voiește să demisioneze.** Ziarul Zeit primește următoarea telegramă din Constantinopol:

Patriarhul ecumenic, Ioachim al III-lea, indignat că din cauza Sinodului, au fost respinse propunerile sale în privința regulării chestiunilor religioase din Bosnia și Herzegovina, amenință să demisioneze.

Ministrul diplomatic al Greciei a făcut demersuri pe lângă mai mulți prelați a-l îndupleca să-și înceteze opozițiunea în Sinod contra Patriarhului.

Se speră astfel a se împiedica demisiunea Patriarhului.

— **Noul op al ilustrului de Gubernatis.** Cunoscutul filoromân de Gubernatis se ocupă acum în vila sa din Lastra-Signa cu arangiarea materialului pentru noul său op: Direcționar internațional al scriitorilor contemporani ai lumii latine. Ilustrul savant, dorind ca nici un scriitor din lumea latină să nu fie omis, invită pe toți cei cari sunt în măsură a-i da note importante, să i-le trimită pentru că speră să poată apărea cu primăvara viitoare cât mai complet.

— **Advocat nou.** Dl Dr. *Velican* și-a deschis cancelarie advocațională în Alb-Iulia (Gyulafehérvár). Strada bisericeii (Templom nr. 61.

— **Intelligența și meseriașii români din Turda** vă invită cu toată onoarea la petrecerea de cules de vii ce se va arangea Duminică în 30 Octombrie st. n. în sala cea mare dela Hotelul „Europa” din Turda. Inceputul la 7 ore seara. Turda, 12 Octombrie 1904. Comitetul arangeator. Prețul de intrare: 1 cor. de persoană. Venitul curat este destinat pentru bisericile române de ambe confesiuni din Turda. Oferte marimonioase se primesc cu mulțumită și sunt a se trimite la adresa Alexandru Gaia compt. la Arieșana în Turda, și se vor cuita publice.

— **Statua lui Zola.** În Bruxella se va ridica o statuă lui Zola. Execuția monumentului este încredințată cunoscutului sculptor Const. Meunier.

Statua va fi înaltă de două metri, reprezentând pe Zola în picioare. Socul are sculptat pe dînsul motive din cele mai celebre opere ale lui Zola.

Socul împreună cu statuă va avea o înălțime de 7 metri.

— **Un conte maghiar divorțând.** Curia, cum se vestește din capitală a confirmat sentința tribunalului și a tablei, prin care contele Gyürky Viktor este declarat de divorțat de femeea sa, baroneasa Irma Solymosy. Causa divorțului este zestrea.

— **Adunarea catolicilor din Budapesta.** Sâmbătă d. a. la 3 ore a fost deschisă Asociațiunea regnicolară a reuniunilor catolice din Ungaria, presidând contele Zichy János. Prelatul papal Bornemissza Tibor a ținut conferință asupra afacerii reuniunilor catolice și asupra necesității de asociere. Stringerea rîndurilor catolicilor după părerea lui Bornemissza se impune cu atât mai mult, cu cât sunt atacați cu puteri unite, deci cu puteri unite trebuie să se și aplece. După acest conferențiar a urcat tribuna plebanului din Rozsnyo Zéman Jenő. Vorbind asupra problemelor federațiunii catolice regnicolare, a condamnat presa liberală și pe acei preoți, cari concurează la ajungerea brăului vînat. La fine a sulevat ideea, dacă n'ar fi bine să se țină aceste mari adunări în provincie. Adunarea generală după asta ear a ales pe contele Zichy János de președinte. Tot după amiază a ținut adunarea generală și Reuniunea regnicolară maghiară Cecilia sub președința canonicului Bogisich Mihály. La 6 ore a fost a două ședință publică a congresului în sala cea mare din redută. Deschizând contele Zichy János ședința, anunță sosirea răspunsului regal la depeșa de omagi trimisă înainte de amiază Monarhului. Primul orator a fost episcopul Mayer Béla care a vorbit asupra rolului femeii în societatea de azi. După el a vorbit contele Zichy Aladár asupra importanței asociațiilor. Prof. fac. teologice din Budapesta Dr. Prohaszka Ottokár a vorbit asupra activității so-

cială a catolicilor. Dr. Budek János a ținut o conferință asupra stărei învățămîntului catolic. După acești oratori și conferențieri aplaudați cu frenesie a vorbit Dr. Mihályfi Aron asupra autonomiei catolice, care chestie deja de mult timp preocupă pe catolicii conducători. Ultimul orator a fost profesorul de gimnaz Dr. Andor József, vorbind asupra modurilor de apărare în contra literaturii imorale. La o oră s'a dat un banchet în restaurantul redutei.

— **Mormântul lui Hamlet.** Una din cele mai însemnate podoabe ale orașului Helsingör e mormântul lui Hamlet care este vizitat de mii de turiști din toată lumea, are să fie distrus.

Noul drum de fier ce se construiește acum acolo va străbate locul unde e mormântul. Protestările în contra profanării „mormântului sfânt” par a nu a avea nici o ascultare.

— **Un condamnat dispărut.** Nainte cu câteva zile curia a aprobat sentința forului al doilea, adusă de tribunalul din Pesta în afacerea fostului jude de tribunal Dr. Soós Kálmán pentru vina adevărită, că era foarte ușor de câștigat în afaceri procesuale. Coruptibilul jude a fost condamnat la 3 ani temniță ordinară. Fiind că tabla îl lăsa pe pe picior liber până se va finaliza afacerea la Curie, fiind numai sub pază polițială, după-ce înțelesese decisiunea Curiei a dispărut. Se vestește că ex-judele Soós era mereu păzit de 5 detectivi. Și totuși a scăpat. Indulgență mai a fost tabla și conștientioși laudabili detectivi. Ori i-s'a dat ocaziune să scape de pedeapsă, căci de altfel prea bătător la ochi este jocul de-a'nchisa.

— **Puterea solidarității.** Cu o doamnă din Budapesta, — se zice că ar chemat-o Dr. Neumann Árminné, s'a întâmplat următorul cas: S'a pus jupâneasa și a scris într'o gazetă (se înțelege jidoveasa) o serie de articoli asupra chestiei servitoarelor, pe cari le inzulta și batjocuria în tot chipul. (Gazeta M. Szó, din care scotem acest caz, spune, că doamna Neumann este foarte cultă). Când seria a fost terminată servitoarea, subreta, și bucătăreasa (căci trebuie observat, doamna Neumann ocupă mare poziție în societate, cum spune tot eretica M. Szó) a declarat de tot lapidar „ilustrei” doamne că nu mai stau la dânsa în servici. Doamna a dat din umeri. Nici că-i păsa, deoarece-și așa făcea pregătiri pentru a plăca la băi. Ei dar sezonul a trecut, și doamna Neumann a grăbit să se întoarcă earăși în patria ei, mult iubita Budapesta. Prima nevoie ce o simți a fost lipsa de servitoare. Trimisă la un „institut” pentru plasarea servitoarelor să-i vină o „ruptură” — cum obicinuieste doamna Neumann cea cultă să vorbească. Agentul însă o avizează, că nu-i modru să găsească în Pesta o servitoare, deoarece-și toate s'au înțeles între sine, să nu se angajeze nici una în servici la „ilustra” doamnă. Intre astfel de împrejurări critice pentru doamna Neumann ce era de făcut. A trebuit să se căzneaască singură fără ajutor în casă până ce i-a sosit o servitoare dintr'un sat din fundul Ardealului. Nu știm dacă doamna Neumann a învățat din pățania asta ori că va continua și pe mai departe să fie atât de radicală și riguroasă față de bietele servitoare. Cazul este destul de instructiv, el vorbește foarte elocuent, ce trebuie făcut să infruntăm obrăznicia, fudulia și marea jidovilor, cari trăesc ca niște parașiți de pe spirea noastră. Să ne solidarizăm și să boicotăm rasa semită de toate căile în felul acesta, căci aceasta este singura cale de înaintare și progres. Eată puterea solidarității.

— **Condamnat la moarte.** Tribunalul din Teresianopole (Szabadka) a condamnat la moarte prin ștreang pe un depravat, care anul acesta în Iulie și-a omorît pe mamă-să din cauza că aceasta n'a voit să-i dea bani să poată „dragul mami” becheri. Omorul l-a săvîrșit infernalul fiu așa, că după ce a fost refuzat cu cererea, a furat portmoneul mamei sale; cu banii câți erau în portmoneu s'a dus la birt, de unde pela mezul nopții s'a întors acasă chefelit. Temându-se că mamă-sa îl va infrunta pentru

îndoita-l fărădelege, a decis să-o omoară. Astfel manat de gândul acesta groasnic, a luat săcurea și a intrat în odaia la mamă-sa care dormea. Cu trei lovituri de topor a stins viața mamei sale. Dar criminalul, pentru care este puțină pedeapsa morții prin ștreang, nu s'a îndăstulit cu atâta ci a luat o naframă, cu care a zugrumat-o. După ce a săvîrșit oribila crimă, s'a culcat în aceeași odaie, în care zăcea cadavrul rece al mamei sale scaldate în sânge. Dimineața a fost deținut și dat pe mâna justiției, care acum aplică vechiul principiu iuridic: dinte pentru dinte. Acum va face cu el călăul ce a făcut el cu mamă-sa — presupunând, că curia eventual regele nu-l va erta. Criminalul este Ungur și îl chiamă Mészáros Jozsef.

— **Congresul internațional de chirurgie.** Zilele trecute s'a deschis la Paris cu mare solemnitate al șaptesprezecelea congres internațional de chirurgie.

Ședința de deschidere a fost presidată de președintele Republicei Franceze. Au luat parte profesori și practiciani iluștrii, aproape din toate țările.

Celebrul profesor Pozzi a vorbit cel dintâi, despre „datoriile și responsabilitatea clinicianului”. „Accia pe cari situațiunea lor profesională, a zis celebrul profesor, îi pune deasupra legilor cari călăuzesc pe muritorii de rînd, au chiar prin aceasta obligațiunea de a avea o concepțiune superioară a datoriilor lor. Cu cât au mai multă putere asupra semenilor săi pentru binele sau răul lor, cu atât mai mult trebuie să tremuri de a nu o întrebuița rău. Chirurgul nu trebuie să se gîndească nici oda'tă la dânsul, ci totdeauna la bolnav”.

— **Vifor cu moarte.** Din Algeria se depeșează: De asupra localității Ainsefra s'a descărcat un teribil orcan cu o cumplită rumpere de nor. Rîul, ce serpuște prin mijlocul satului a exundat acoperind cu apă jumătate din localitate. Mulți oameni s'au înecat în valurile furioase.

— **Boala indiană amok.** Pe insulele Indiei Malaii sunt adeseori cuprinși de o boală mentală înfricoșată, numită amok, care nu este alta decât un acces de nebunie cumplită, mestecată cu furibundă extrem. Cel cuprins de această boală, ia în mână un pumnal și cure după oameni străpungând pe orice îi vine în cale. În limba malaieză boala aceasta poartă numele de *mata gloy*, ceea ce înseamnă *ochi întunecat*. Acești nefericiți nu stau sub scutul legii, deci este permis să-i omori. Din localitatea Bataira de pe insula Sumatra se telegrafează, că de unazi o ceată întreagă de acești nebuni a năvălit într'un club european din *Atjeh*, unde a comis acte grozave de ucidere. Mai înainte au străpuns pe un oficer tînăr, care voia să li-să pună în cale, apoi au năvălit asupra orchestrei rîbind pe măestrul de capelă, ear pe soția acestuia, care este o vieneză au străpuns-o cu pumnalul. De tot au omorît 13 oameni până ce au putut fi omorâți și ei.

— **Soldații ruși fugari.** După ce Rușii fură respinși la Yantai în urma atacului cutezător și fără socoată alui Kuropatkin, țarul cum știm, a declarat, că va ceda *deocamdată* Mandciuria Japonezilor și va ordina generalisimului să se retragă pe teritor rusesc, până va organiza o nouă armată de 600.000 soldați, ca să înceapă războiul pe altă dungă. Ei bine, decretul pentru noile asentări s'a publicat și înțelegând poporul despre ce e vorba, feciorii obligați la serviciu militar au început să fugă din țară cu sutele, așa că în unele guvernamente abia un număr neîn-

semnat a putut fi înrolat. Se înțelege că în felul acesta chiar și în Rusia cea fără hotar este foarte anevoios să aduni oaste câtă-ți cere lipsa. Drept aceea, ca socoata țarului să nu dea greș, guvernul imperial a dat ordin sentinelor dela frontierele Rusiei, să fie cu ochii în patru și să dețină pe toți cei ce ar voi să scape de porunca tătucului, care le poruncește să moară pentru patrie(!) și mărirea ei.

— Ce crede poporul rus asupra războiului. Corespondentul ziarului „*Ruskoie Slovo*“, descrie în următorul mod ignorația poporului rus cu privire la războiul din Extremul-Orient. „Am auzit, spune corespondentul — cum un moșneag de 60 ani zicea: Japonezii nici nu sunt ființe omenești, ci mămuțe cu dinți tari, cari străbat prin ori-ce. Lor nu le pasă de gloanțe, *căci ei le prind cu gura și le înghit*. Ei sar prin arbori ca mămuțele și pot trăi și în apă“. Cei-ce îl ascultau pe bietul moșneag prost, stau mirați cu gura căscată suspinând din când în când plini de groază: Oribil, oribil. Despre cauzele războiului poporul rusesc are earăși păreri sale speciale, individuale. Unii zic: Impărăteasa Chinei ne-a dăruit nouă Mandciuria și acum Japonezii voesc să ni-o răpească. Alții susțin: Soldații noștri s'au dus în Japonia, de unde au furat lemne; din care cauză Japonezii s'au supărat grozav. De altfel întreg poporul crede în izbânda Rusiei, dacă China nu se va da pe partea Japoniei. Noțiunea Chinei este un cuvânt de vrajă și groază în ochii moșnicului rusesc, de care se teme și are respect.

Atragem atențiunea onoratului public — asupra anunțului alui Igaș Sándor, ciasornicar.

Felurimî.

Copiii japonezi. Statul japonez se ocupă cu o deosebită atențiune de educațiunea copiilor și a tinerimei, lucru, care în viitor va face din Japonia unul din cele mai civilizate state ale lumii, având în vedere și vechea lor cultură.

Pe cât de mare este dragostea Japonezului pentru învățatură, tot așa de mare este și pentru natură.

Un corespondent al unui mare ziar european, care petrece pe câmpul de război, povestește că oficerii și mulți soldați, îndată ce încetează lupta și au răgaz mai îndelungat, scot cărți din sac, citesc sau studiază, ear alții adună flori sau dierite plante, pe cari le păstrează în ranițe, unii spre a și-le pune în herbarele lor, când se vor înapoia în patrie, alții drept amintire de locurile unde s'au luptat.

La 30 zile după nașterea copilului, se tunde părul capului, se curățește și se îmbracă sărbătorește, apoi este dus de naș sau nașă în templul zeului familiei — Udsi Kami — unde o vestală, prin tragere la sorți, îi dă numele. În timpul botezului se stropește copilul cu apă și sfântul cor — Kagura — intonează cântece. După botez merg de vizitează și alte temple ale lui Kami și în urmă copilul este dus la rudele lui cele mai apropiate, cari, dacă copilul este băiat, primește două evantali și un snopișor de cânepă, dacă este fată primește un snopișor de cânepă, o ulcea, un suliman (rumeneală), deosebite reliquii, talismane și alte scumpeturi. Evantaliile — în loc de săbi — însemnează curaj bărbătesc, rumenelele însemnează grație femeiască, și snopișorul de cânepă vieață îndelungată.

În ziua a 75-a sau a 120 copilul este desbrăcat de haine de prunc mic și această zi este o sărbătoare familiară. Nașul sau nașă îi dă de mâncare — de formă, — pește, orez și vin, primind în schimb un dar. Ziua a cinci-sprezecea din luna a un-spre-zecea s'a ales ca să se lase copilului să-i crească părul, deoarece până la această zi se rade. Un nou naș este de față la acest act. Otavă de ceal, pe care se află un peptene și foarfece, o panglicută și o fășie de hirtie stau pe o măsură — asemenea un pește uscat, o algă (plantă) și 7 fire de pae de orez, drept dar. Se fac copilului trei tăceruri în aer, spre dreapta, spre stânga și în mijloc deasupra capului. Sărbătoarea se încheie cu un ospăț. Încă de două-ori va mai avea copilul

câte un naș. Când a ajuns vârsta de aproape patru ani, copilul primește pantalonii largi de războinic sau oficer (Samurai), numiți hakama. Nașul dăruiește copilului haina de sărbătoare pe care sunt brodate berze și broaște țestoase, semnele unei vieți îndelungate. Japonezii cred că berzele trăiesc 1000 ani, ear broaștele țestoase 10.000 ani. Alături se pun brazii ca simbol al unei inimii neschimbăcioase și virtuoaase și bambus drept semn al gândirii drepte și cinstită. Copilul se așează pe o masă, îl îmbracă, primește un pumnal și o sabie, însă numai de lemn.

Când copilul este de 15 ani, primește un alt nume și în locul mâneșilor lungi altele scurte, i-se taie șuvițele de păr dinainte de cătră naș, pe care le dă părinților tinărului, cari apoi jertfesc părul pe altarul unuia din zeii familiei sau se păstrează spre a fi așezate în fine în sicriu când omul moare.

Întâiul nume îl primește copilul la 7 zile după naștere, al doilea în anul al 15-lea dela naș și ar fi ceea ce la noi este numele de botez. Dacă nașul își schimbă numele, atunci trebuie să și-l schimbe și copilul. Numele al doilea dă drept copilului să poarte căciulă.

În ziua a treia din a treia lună a fiecăruia an se face o petrecere a copiilor, până ce copilul a împlinit vârsta de 10 ani. La aceste petreceri copiii se joacă cu fel de fel de jucării, frumos lucrate, făcute cu anumite scopuri practice și pentru a desvolta și hrăni încă de mic în copii simțul frumosului.

La vorbele unui poet european: „Ce fericit lucru este a fi copil“, o mamă europeană răspunde: „Da, însă a fi copil japonez“. Do vadă că copiii japonezi au una din cele mai frumoase și vesele vieți copilărești.

Mamele japoneze sunt foarte casnice, își iubesc și își cresc foarte bine copiii, sunt harnice și meștere la lucru, practice și iubesc foarte mult curățania. Este lucru firesc că mamele dând o creștere aleasă copiilor, aceștia să devină buni și viteji, după cum ne dovedește războiul de-acum ruso-japonez.

Dela anul 1873, când s'a făcut noua lege a învățământului, școalele japoneze sunt organizate după cele europene și există școli primare și secundare. În cele dintâi, cari au câte 8 clase, învață copiii dela 6 până la 14 ani. Obiectele de învățământ sunt: scrierea, citirea, aritmetica, geografia Japoniei, științele naturale, compoziția, istoria, instrucția civilă ș. a. Cursurile durează 5 ore pe zi. Școalele secundare sunt frecventate de elevi dela 14—21 ani. Mulți profesori sunt Europeni. Se pune multă îngrijire pe studiul limbilor europene și anume: limbile engleză, franceză și germană. Localurile școalelor sunt zidite după cerințele timpului înzestrate cu toate cele necesare. Dar și înainte vreme existau școale.

Totii copiii, și cei mai săraci, erau și sunt obligați să învețe a citi și scrie și școale se află în fiecare sat. Școalele superioare sunt în Tokio și alte orase mari. Cărțile japoneze sunt foarte ieftine — fiindcă se citește foarte mult — și bogat ilustrate, adesea-ori în mai multe colorii. Grupe de cititori se văd peste tot locul, mai ales însă pe pajiștile verzi de lângă râurile și vilcelele răcoroase. Multe pilde frumoase putem să luăm și noi dela acest vechiu popor.

Loc deschis*).

Un răspuns.

Abea a trecut alegerea de protopresbiter dela Vârșeș și deja an început loviturile contra mea. Eram deja informat despre ceea-ce avea să urmeze și așa loviturile nu m'au surprins.

Cunoscut-am toate fazele prin cari a trecut alegerea dela Vârșeș, știam toate apucăturile, și fărădelegile, amenințările și momelile folosite față de aderenții mei în timp de un an și jum., cât s'a amănat a l e g e r e a, pentruca contra candidatul să aibe timp la-și face partidă. Sper că voi avea ocaziune a vorbi altă dată despre antecedentele alegerii dela Vârșeș și despre persoanele, cari au avut rol conducător contra mea și de astădată mă mărginesc numai la loviturile primite în prețuita foaie „Tribuna“. Anume nu mă

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea.

ocup cu alegerea, ca să nu se zică, că influințez votul Ven. Conzistor diecezan. Ven. Conzistor, în frunte cu Prea bunul Episcop, mă cunoaște destul de bine, știe cine sunt, ce am făcut și ce aș fi în stare să fac pentru un tract protopresbiterai, și nu va lua în considerare, că nu sunt așa de bogat, ca să zidesc casă protopresbiterală și să o dăruiesc tractului. Bani au și țiganii.

Cu cele scrise despre decursul alegerii și publicate în nr. 184 nu mă voi ocupa mai pe larg din simplul motiv, pentrucă am aflat chiar din cuvintele Prea On. D. Andrei Ghidiu, fostul comisar conzistorial, că pasagele citate sunt toate falsificate și așa mă aflu în fața unui falsificător, ear' cu un falsificător, nu stau de vorbă.

Să trec acum la declarația rev. domn preot Mihai Juica. D-sa susține, că a avut motive pentruca să treacă în tabera contrară. Fie-mi permis să arăt cum stau motivele dlui preot Juica în fața adevărului.

Ad 1. Dl preot Juica susține, că eu aș fi avut cunoștință despre broșura, ce a scris-o frațele meu cu ocaziunea sinodului eparhial din anul 1903, și apoi să plânga, că un fiu de preot a putut să atace pe Prea Sfințitul Episcop și pentruca efectul declarației d-sale să fie mai mare, amintește și de omorul regelui din Serbia.

Eu mai anul trecut am avut ocaziune să public în „Drapelul“ o declarație, în care declaram pe cuvântul meu de onoare, că nu am avut nici o cunoștință despre broșura de sub întrebare și după declarația dată, fiecare om cinstit trebuia să se împace cu ideea, că eu n'am fost amestecat în afacerea cu broșura. Dar' ce să faci, dl Juica voiește cu ori-ce preș să aibe motive, ca să fiu înegrit înaintea Prea Sfințitului Episcop și a Ven. Conzistor.

Cam schiopătează logica dlui preot Juica în ce privește asămănarea cu omorul regelui din Serbia, pentrucă omorul s'a întâmplat tocmai la trei luni după ce a apărut broșura și așa copiii de preot n'au putut gândi la acel omor. Poate că dl părinte Juica are darul profeției, eu unul n'am ajuns așa departe.

Motivul acesta seamănă ca ou cu ou cum povesteau despre lup și miel.

Ad 2. Susține dl preot Juica, că eu aș urmări numai interesele mele personale și aceasta pentru motivele că n'aș fi prăstat un secret împărtășit mie de un venerabil preot din tract și că abea a ajuns la Caransebeș, m'am și dus și am interpelat pe Prea Sfințitul Episcop și apoi am cerut și o declarație dela respectivul domn preot.

Fie lumină și în afacerea aceasta!!

În primăvara anului 1903, dupăce Ven. Conzistor decisese escrierea concursului pentru postul de protopresbiter, devenit vacant prin moartea regretatului Terfaloga, m'am dus la părintele Juica ca să-i cer sfatul în cauza noului concurs, pentrucă pentru mine numai părerea d-sale era decizătoare, că oare să competez din nou sau nu. Dl preot Juica, care avea deja cunoștință despre broșura fratelui meu, m'a primit foarte bine și rezultatul convorbirii noastre a fost, ca eu între ori-ce împrejurări să competez. Dela Srediște m'am dus la Vârșeș. În Vârșeș am convenit cu venerabilul preot din cestiune, am consultat și cu d-sa afacerea și d-sa m'a asigurat că rămâne *neclintit* pe lângă mine și mi-a dat sfatul să competez. Între altele însă mi-a atras atențiunea, că un domn ar fi declarat în hotel, în fața d-sale și a *mai multor domni*, că a fost la Caransebeș, unde a vorbit cu Prea Sfințitul Episcop, cu Inalt Prea Cuviosul Arhimandrit Musta și cu Prea Cuviosul părinte Dr. Badescu și că toți ar fi declarat, că ar dori să aibe pe dl Pepa la Vârșeș, ear' alegerea lui Ionescu la nici un cas nu va fi întărită. — Cele comunicate au fost rostite în hotel în fața mai multor domni, prin urmare n'au fost secrete. Deși cele comunicate mă interesau direct, nu aș fi făcut nici o întrebuintare de ele, pentrucă din căpul locului le priveam de niște vorbe goale și eram de firma convingere, că în Caransebeș nu s'au putut rosti astfel de vorbe, pentrucă Prea Sfințitul Episcop precum și ceilalți stimați domni sunt cu mult mai constituționali, decât să influințeze o alegere — cel puțin până acum nu s'a simțit așa ceva în dieceza noastră, — am fost însă silit să le aduc la cunoștința Prea Sfințitului Sale. Îndată după sosirea mea din tract am fost adecă citat la Prea Sfinția Sa, cu care ocaziune Prea Sfințitul mi-a cetit o arătare venită d. la dl protopop Pepa, administratorul tractului protopresbiterai al Vârșeșului, în care eram acusat, că am umblat prin

tract și am agitat. Auzind despre arătarea amintită și știind, că eu n'am făcut nici o agitație, m'am văzut silit, chiar și în interesul Prea Sfinției Sale, să-i comunic că în tract se face abuz de persoana Prea Sfinției Sale pentru că să lucreze contra mea. Declar sărbătorește, că eu n'am amintit înaintea Prea Sfinției Sale numele veneratului preot, dela care auzisem lucrurile acestea. Mai târziu mi-e comunicat Prea Sfințitul Domn Episcop, ca respectivului domn i-s'a scris și că ar fi sosit răspunsul, că cele comunicate de mine n'ar corespunde adevărului, pentru că D-sa n'ar fi rostit vorbele acelea în hotelul din Vârșeț. — Mă aflam și eu într'o dilemă, nu știam că oare l-am înțeles eu bine pe respectivul domn preot sau nu, și atunci mi-am luat îndrăzneala a-i scrie și a-l ruga, ca din nou să-mi comunice cele vorbite în hotel și în casul, dacă s'au rostit cele comunicate așa cum eu l-am înțeles, să aibă bunătate a-mi da și o declarație. Oare nu era datorința mea, și a aderenților mei să punem capăt unor scornituri, unor vorbe lipsite de adevăr?

Părintele Juica cunoștea afacerea aceasta în tocmai cum am descris-o acum și cu toate acestea mai poate susține că eu umblu după interesele mele personale și desconsider interesele altora? Teama părintelui Juica a fost, că un Domn va rămănea mai departe unde a fost și atunci interesele familiare erau cam periclitate. Fie dl preot Juica liniștit, că domnul acela s'a dus și nu mai este unde a fost și poate că voi mai veni timpuri grele asupra lui.

Ad. 3) Susține dl Juica, că a auzit multe vaete dela foștii mei elevi, cari l-au îndemnat să-mi întoarcă spatele.

Lucru ciudat! Din vara anului 1901, așadar aproape doi ani și jumătate mi-a fost părintele Juica cel mai mare aderent și bine-voitor și oare în decursul acestui timp n'a avut părintele Juica ocaziune să se convingă, că eu n'aș fi demn de sprijinul d-sale? Să se facă și în punctul acesta deplină lumină!! Era la sinodul eparchial din 1901, când am convenit cu părintele Juica în Caransebeș și venind vorba și dela îndeplinirea postului de protopresbiter la Vârșeț, părintele Juica, pe atunci administrator protopresbiterial, m'a întrebat ori de n'aș fi aplicat să competez și eu la Vârșeț? I-am răspuns că nici prin minte nu mi-a trecut să competez fiind cu totul necunoscut prin părțile Vârșețului. Atăta s'a petrecut între mine și părintele Juica, cu ocaziunea aceea. După vre-o două luni am primit dela un stimător al părintelui Juica o epistolă, în care eram provocat să competez, punându-mi-se chiar din partea părintelui Juica în vedere ce! puțin 50 de voturi. Am răspuns, că numai în cazul, dacă într'adevăr aș putea intra o majoritate așa de frumoasă, aș fi aplicat să competez. Așa s'a și întâmplat. Am competit la îndemnul părintelui Juica și am avut la alegerea de protopop 45 voturi, față de 7 și 8 intrunit de contracandidați. A fost denumit regretatul Terfaloga. M'am împăcat cu starea lucrurilor, pentru-că Terfaloga îmi era bun amic și pentru-că eram convins, că va fi bun protopop. Știam tractul în niște mâini bune, și eram liniștit. Știam că regretatul Terfaloga a fost numit pentru hărnicia sa și nu pentru-că ar fi fost bogat. A murit Terfaloga și acum din nou am fost îndemnat de părintele Juica și alți bărbați de valoare, să competez, ba s'a început între mine și părintele Juica o corespondență, care a ținut până la finea anului 1903, când ca prin minune am auzit, că părintele Juica mi-e contrar. Oare cum se poate, că părintele Juica cu cea mai mare bunăvoință m'a sprijinit 2 ani și jumătate și apoi într'o singură săptămână se convinsese despre vaetele foștilor mei elevi? De altfel se combat cele zse de părintele Juica și înaintată Ven. Consistor din partea foștilor mei aderenți la prima alegere dela Vârșeț.

Am copia acestei rugări scrise de mână părintelui Juica și spre ilustrarea situațiunei îmi permit a cita unele pasaje din ea. După o introducere se zice: „Din cauza aceasta venim noi aplecați subscrișii deputați preoțești și mireni ai sinodului protopresbiterial electoral, cari ne-am dat voturile noastre pentru Dl Dr. Petru Ionescu, profesor în Caransebeș a ne declara înaintea Prea Sfinției Voastre pe onoarea și conștiința noastră, că la alegerea dlui Ionescu de protopop nu am avut înainte ochilor nostri alte interese decât numai interesul sfânt ale bisericii noastre; că nu am votat pentru D-sa, influențați de cineva,

ori de frica cuiva, ci numai și numai a) pentru că D-sa a produs testimoniile cele mai bune, b) pentru că-l știm bărbat deplin moral, c) pentru-că ne-am convins din spusele foștilor săi elevi, că este un bărbat drept și cumpătat, d) și pentru-că astfel de bărbat ne trebuie în centrul tractului nostru protopresbiterial, în Vârșeț, unde sunt încă toate de făcut“. Astfel scria Dl Juica despre mine în anul Domnului 1902. Cum stăm vaetele foștilor mei elevi, cari în 1902 încă mă declaram de om drept și cumpătat?! S'a schimbat lumea în doi ani de zile. Tot după alegerea primă dela Vârșeț, în Decembrie 1901, scria Dl Juica unui fruntaș din Caransebeș următoarele: „... Majoritatea din sinod s'a grupat pe lângă principi, minoritățile pe lângă persoane ceace ni-a asigurat isbânda. Și vă rog a crede, că dacă era al patrulea recurent, care să intrunească calitățile enumerate, majoritatea sinodului vota pentru dânsul, ca să nu înstrăineze o putere didactică ca a Dlui Ionescu dela institutele noastre culturale din Caransebeș“. Tot în tonul acesta sunt ținute toate epistolele, ce mi-lea scris părintele Juica până la finea anului 1903“.

Eu sunt mândru de elevii mei, pentru-că sunt informat, că chiar elevi de ai mei au purtat steagul în favorul meu. Cum s'ar putea oare, ca elevii, cari să vaetă contra mea, să mă dorească de șef al lor?

Stau de 11 ani la institutul pedagogic, mă aflu sub ochii Prea Sfinției Sale și a Ven. Consistoriu și oare nu s'ar fi observat, dacă eu aș fi comis fapte, cari ar periclita institutul? Binevoiască părintele Juica a da în publicitate tot ce știe despre mine și fie sigur, că-mi voi face datoria față de ori-ce calomniator. Atăta la declarația d-lui Juica.

Fie-mi permis să mai amintesc că eu îl țin pe părintele Juica de un caracter, atât de curat, că nici prin minte nu mi-a trecut să gândesc că d-sa ar fi mituit, dar în interesul adevărului și pentru-ca să se facă cât de cât lumină în cele petrecute în tract înainte de alege, îl rog să binevoiască a declara pe cuvântul său de onoare, că nu s'a făcut față de d-sa încercare de mituire din partea unui neam al dlui Traian Oprea.

Ași putea să mai vorbesc despre o epistolă, ce se află în mâinile mele; despre o convenire a unui venerabil preot din tractul Vârșețului la gara din Lugos cu un domn din Caransebeș, despre niște acții vindute, apoi despre o convenire secretă dela un birt din Vârșeț, când s'ar fi rostit cuvintele semnificatoare: „Lucrați, că toți veți căpăta“, dar nu o fac pentru-că nu voesc să aflu și străinii amănunte despre alegerile noastre. Înainte, domnilor corespondenți, înainte cu calumniile, că doară — doară vă va succede să vedeți pe omul doririlor voastre în scaunul protopresbiterial din Vârșeț.

Eu aștept liniștit și am să vă dau răspunsurile cuvenite.

Caransebeș, în Octombrie 1904.

Dr. Petru Ionescu,
profesor.

Soacră-mea.

Imi vine soacra lângă pat,
Eu sunt bolnav și sunt culcat.
Cu jale mă privește odat'
Și grabnic iar s'a depărtat.
Ș'aud apoi din depărtare
Parcă un glas de desperare.
Val, asta până mâne moare
Și nu pot merge la plimbare!

*
Gentil.

Bibliografie.

Au apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhidiececesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovic*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

A apărut: *Curs practic de Constituția Patriei* sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școalele populare de Iuliu Vuia director și inv. Librăria Ciureu Brașov. Prețul 40 bani.

În editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Români Prețul 90 bani.

Noul abecedar de Dr. P. Spran. Nagyszeben (Sibiu). Tiparul Tipografiei arhidiececesane 1904 prețul 40 fil.

N. Iorga, Ștefan-cel-Mare, Mihai-Viteazul și Mitropolia Ardealului 40 bani.

„Biserica și podul din Borzești“

de Dr. C. I. Istrati.

precum și o ochire relativă la bisericile zidite de Ștefan cel mare. Cartea e înzestrată cu 49 chipuri bine reproduse și se expediază contra Lei 3.50 de către librăria de depozitară C. Șfetea din București, franco și recomandat.

Liturgia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de Iuliu Birou, învățător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Ticvanul Mare, (p. u. Karkovă). Opul I. Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 fileri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria Petru Simțion în Arad.

— **Anunț literar.** Gramaticile fiertatului meu soț, aprobate de înaltul guvern și Ven. Consistor din Arad, sunt a se căpăta și pentru mai departe la mine. Profesorii și învățătorii vor primi rabat de 20%.

Cărțile sunt:

Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea primă Etimologia. Prețul 2 cor. Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea a doua. Sintaxa. Prețul 1 cor. 20 fil. Gramatica elementară partea primă pentru clasa III-a. Prețul 30 fil. Gramatica elementară partea a doua pentru clasa IV-a. Prețul 60. fil. Cu deosebită stimă: Văduva: Aurelia Dr. Petruanu, Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 4.

POȘTA REDACȚIEI.

„Măsurile guvernului în vederea lipsei de nutreț“. Se v publica în numărul duplu. — Mulțumim.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Se caută un candidat de avocat român cu praxă bună.

Ofertele să se trimită la Dr. Gavril Cosma, avocat Beiuș (Belényes).

405-3

Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlanu.
Editor-proprietar: George Nichin.

Nr. Telef. 378.

Nr. Telef. 378.

In atențiunea domnilor voluntari!

CZIRÁKY ALAJÓS

croitorul regim. 33 de inf. ees. reg.

ARAD, 359

In colțul străzii Comitatului (Tabajdi Károly) și a pieței Andrassy.

Am onoare a recomanda în binevoitoarea atențiune a domnilor voluntari magazinul meu bogat asortat cu uniforme militare de tot armamentul.

Confecționez tot felul de uniforme și ajustări pentru prețuri convenabile, executate în modul cel mai bun.

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul stradei Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă: 342

Valentiny József ju n.

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Igaz

338

Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recuise de argint, seduli de amantare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii (Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se caută un învățacel.

Nr. Telefonului 438.

381

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

In curs fungează profesori de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului. La recercări servește cu informațiuni

CZOBOR OTTÓ

conducătorul cursului.

— Kossuth-utca Numărul 41. —

Prăvălie pentru mânusi și suspensorii a lui

HUBATSCHÉK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănșile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vînd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rêmân

cu respect: **Hubatschek T.**

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are in deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumă și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emallarea de bicicle in foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu incopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are in deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat in rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6
O nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.
Cărbuni de lag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19**, casa Doamnei ved. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător intru toate recerințelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâiu fabrice, am ajuns în poziția plăcută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangiarea complectă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier

330

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprijin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapesier.

4%

BANI!

4 1/2 0/0

pe realități și bunuri cu 4—4 1/2 % amortizațiune la locul I. și II. fără spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic, culant și sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biurou de informațiuni

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr 5.

Mai departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri cu 7 1/2—8% venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ etc. dela 100 jugăre în sus.

4 1/2 0/0

4 0/0

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparații de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic. 335

— *Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante.* —

MÁRTONFY VICTOR

tinichier de zidiri și arte, instalator de apeducte.

Se recomandă mult onoratuului public pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

Stipendiu de Paris.

Cu stimă:

MARTONFY VICTOR

ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.

Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.

(Casa d-lui Purcariu).

334

Avisăm pe on. public că sub

== **Nr. 11 Calea Archiducelui Iosif** ==

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industriasilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septembrie 1904.

364

Reuniunea Industriasilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.